

חשוון, תשע"ד

עלון מחלקה מס' 2

מלגות פוסט דוקטורט במחלקה השנה
 זכתה המחלקה לארכח שני חוקרים בתר דוקטורנטים. אנו רואים בהספסת מילד זה לעשייה המחלקטית חשיבות רבה שכן חוקרים צעירים אלה מפרים אותנו עם רעיונות חדשים ומגוונים דוגמא מופת עבור תלמידינו.

ד"ר דוד אשכנזי



ד"ר אשכנזי כתב את עבודת הדוקטורט שלו בהנחייתו של פרופ' ירון הראל מירושלים לسانוני, ומהזורה: מנהיגותו של הרב יעקב מאיר, חכם באשי בירושלים ובראשון לציון 1856-1920. העבודה עוסקת בתולדות חייו והנהגתו של הרב יעקב מאיר, חכם באשי בירושלים ורב ראשי בסאנוני. הפרויקט שדר' אשכנזי הציע לשנת הפוסט מבקש להשלים את הביאוגרפיה של הרב יעקב מאיר.zeit עסוק אשכנזי בפעילותו והנהגתו של הרב מאיר בשנים שכון כרכ' הראשי ספרדי ראשון "הראסון לציון" לצד של הרב קוק, הרב הראשי האשכנזי הראשון. ד"ר אשכנזי עוסק גם בפרויקט נוסף בניהולו של פרופ' הראל, שענינו הכתנת כרך של מבחר תעוזות לאדינו (בכתב הסוטלטראן) מארכיזון הרבנות הראשית באסתאנבול, הנוגע לכהילות היהודיות ברחבי האימפריה העות'מאנית. התעדותן הן מכתבים של הנהגות אל החכם באשי של האימפריה בשלל נושאים הנוגעים לח' היהודים: ענייני אישות, מסחר וככללה, מוסדות הקהילה, ייחסים עם בני העדות האחרות, עם השליטונות והתקומדותם עם חוק הגיוס לצבא.

ד"ר מנשה ענזי



ד"ר מנשה ענזי סיים את כל תאריו באוניברסיטה העברית בירושלים. עבודת הדוקטור שלו עוסקת בייחודי צנעא כמיושט בעיר מוסלמית בתקופה המודרנית ותחומי התמחותו הם בתולדות יהודית תימן בדורות האחרונים, והיחסים שבין יהודים למוסלמים בארץם בעיקר מן היזורית העירונית. כתת הוא משתמש במידדים שפותח במהלך כתיבת הדוקטורט לבדיקת ערים יהודיות מסוימות במרחב המוסלמי. כמו כן הוא חוקר את רשות המסחר וההגירה של התימנים לאורך חוףיהם התיכון והאקוינוס היהודי. במסגרת ההשתלמות באוניברסיטת בר-אילן הוא בוחן את עליית יהודית תימן בשנות החמשים. בדימוי הציורי עלו כל יהוד תימן לארץ במבצע "על כנפי נשרים" בשנים 1948-1950, ואף מחקר ההיסטוריה גראפי התמקד בחקר העלייה בשנים אלו. אך מחקרו מתברר כי בתימן האממים נשארו בשנות החמשים כ-3000 יהודים, שרביהם מהם יצאו בקבוצות קטנות בשנים הבאות. המחקר מתבסס על ארכונים ציבוריים ופרטיים וכן על ראיונות עם העולים ועם הקולטים בארץ. ד"ר ענזי משמש כсан ראש מכון בן-צבי.

פרופ' ירון הראל



אנו גאים להציג בעalon זה מקצת מהישגיה של המחלקה לתולדות ישראל ע"ש ישראל וגולדה קושיצקי' בשנה שעברה. גולת הכותרת היא אחים חדשים, שיחלו לעבודם בשנת הלימודים תשע"ד. אנו מבקש לציין את תמיינם במחלקה של הנשיא היוצא פרופ' משה קוה, הרקטור פרופ' חיים טיטלבאום, המשנה לנשיא פרופ' יפה זילברשץ, והדקן היוצא פרופ' אליעזר טאובר, ואת היענותם לכל בקשה שתכילה שיפור ופיתוח ההוראה והמחקר.

קיימו השנה את הכנס השנתי הבינלאומי השני של המחלקה. בכנס נטלו חלק חוקרים מתשע מדינות, כמו כן ארוכה המחלקה את הכנס השנתי לחוקרים צעירים בתחום רוסיה ואזור אירופה. של השותפות הבינלאומית לחקר רוסיה ואזור אירופה. אחדים מתלמידי המחבר במחלקה אף נטלו חלק פעיל בקונגרס העולמי למדעי היהדות, שהתקיים השנה בירושלים. אנו נערכים לקרהת השנה הבאה לפעולות שיביאו להגדלת מספר התלמידים במחלקה. זהה המשימה החשובה ביותר המוטלת עתה על כל מי שמדעי הרוח, ובכללם מדעי היהדות יקרים לבו. במסגרת זו אנו ממשיכים במפגשים עם תלמידי תיכון בהם אנו רואים את המאגר העתידי של תלמידינו.

בימים אלו ימלאו שנתיים לכיהונתי כראש המחלקה לתולדות ישראל באונ' בר-אילן. אני מודה לחברי סגל המחלקה על שיתופם הפעיל ועל בחירותם بي לכahn בתפקיד גם בשנותיהם הבאות. תודתי מסורה גם למצוות המחלקה על עבודותם המסורת, ואחרונים חביבים, לבני משפחת קושיצקי' שקשה להציגם בתרומותם לפועלות ההוראה והמחקר שלנו.



ד"ר יגאל לין מדריך סטודנטים בסיוור לימודים בתל מגידו



התקנית ביהדות זמננו והשילוב עם המחלקה لتולדות ישראל ראיון עם פרופ' ג'ודי באומל-שורץ, ראש התקנית ביהדות זמננו

מדוע השילוב? למורות הצלחתה, התקנית שיעולם לא קבלה מערכת תקציבית הרואיה למחלקה, והיה ברור שהיא חיבת להקלט ב"בית" קבוע. כך יתאפשרו למחלקה ל톨דות עם ישראלי מס' גדול של תלמידי מחקר לתארים גבוהים וחברי סגל חדשים, וחברי הסגל של המחלקה שעדי כה התנדבו להדרין תלמידי יהדות זמננו יכולו גם לקבל על כך תמורה ממשית.

ולסימן: קשה לסכם לעלה מעשר שנים בראש התקנית ביהדות זמננו. כשחוצה לי התקפideal לא היה לי מושג עד כמה הוא יהווה אתגר מכל הבינות. רק ידעת שתחום העיסוק שלי מילא נטו לכיוון של היסטוריה ותרבות יהודית בת זמננו. ואכן בשנים האחרונות אני מוצאת את עצמי עוסקת בנושאים ובתחומים ותרבותיים המשלבים חלק מהנושאים שנלמדים בתוכנית: ההיסטוריה היהודית העשויה, תקשורת היהודית, מגדר, זרים יהודים וכדומה. הספרים והמאמרים שפרסמתי בשנים האחרונות עסקו בין היתר בתולדותיהם והפתחותם של פורומים באינטראנס לנשים דתיות וחרדיות, בחינת ההתיחסות של מדינית ישראל לגברים וגיבורות במהלך תקופה של ימי הנצחה צנחני במלחמות העולם השנייה, ילדים פליטים יהודים בבריטניה מהושאה ועד ימינו הקבוצות שונות של ניצולי שואה של הפלמלה ועד היום, הנצחה חילות נפולות בצה"ל, ומקומה של האישה באידיאולוגיה ובפרקסיס של הציונות הדתית. "מכל מלמד השכלתי ומתלמידי" יותר מכך. במלחמות תרבות ה"פידבק" שקיבלו מטודנטים חן מהמחלקה ל톨דות ישראל והן מיהדות זמננו אשר מחקרים עסקו בנושאים משיקים למחקרים. אני מקווה שכלי חברה המחלקה ל톨דות ישראל יהנו מעתה מהרבגוניות שהתקנית ביהדות זמננו - על תלמידיה מצליח לשילוב בוגרי מחלקה בסגנון ההוראה שלה.

בתחלת שנה"ל תשע"ד התמנתה פרופ' באומל-שורץ לעמוד בראש בית הספר ללימודי יסוד ביהדות. אנו מוחלים לה הצלחה בתפקיד החדש.

מהי התקנית ביהדות זמננו? התקנית מבקשת לסייע לטמודנטים להבין דפוסים שונים של חברה, תרבויות, וחימ"ז יהודים כפי שבאים לידי ביוטי במרכזי היהדות הגדולים בהם העשרים ועד למינן. היא ממקדת בחמשה מוקדים גיאוגרפיים מרכזיים של חיים יהודים בתקופה הנידונה: מדינת ישראל, אמריקה הצפונית ואמר"ט, מזרח אירופה ומדינות חבר העמים, מערב אירופה וארצאות האסלאם. התקנית החלה לפועל לפני חמיש-עשרה שנה תחת פיקוח של פרופ' דב שורץ, כאשר בשנת תשס"ד נפתחה התקנית במתכונת חדשה ובניהול, תוך הפולטה המדעי היהודית.

מהו מרכיב התקנית? התקנית ביהדות זמננו מרכיבת מוקוטי ליבה, קורסי בחירה, סמינרים, וסדנאות הנקה לכתיבת תהזה ודיסרטציה. חברי הסגל של התקנית הם ד"ר אדם פרזיגר (תולדות ישראל) ששימש עד עתה סגן ראש התקנית, ד"ר יוסי שרביט (הפזורה הספרדית) ששימש כמרכז לMODULE התואר השני, פרופ' ליל' לב אריא (סוציאולוגיה וdemografia) – פרופ' לסוציאולוגיה במכללת אורנים), ד"ר חנן בן-פז' (מחשבת ישראל), ד"ר יайл פינקלמן (חינוך יהודית), ד"ר מרים רינר (אומנות יהודית), פרופ' צבי זהר (חכמי המזרח), ד"ר דורון דנינו (יהדות המזרח), ד"ר של גולדברג (קבלה ומחשבת ישראל), פרופ' ייחעם ויץ' (מחשבת מדינית יהודית; מדינת ישראל, פרופ' ויץ מלמד גם במחלקה לימודי א"י באוניברסיטת חיפה), ד"ר יצחק רקנתי (תשורת יהודית), ד"ר נאוה וסרמן (זרמים דתיים; מגדר; רקדמים) ד"ר רקנטי וד"ר סורמן סיימו את לימודי הדוקטורט שלהם במסגרת התקנית ומלווים דוגמה מוצלח לשילוב בוגרי מחלקה בסגנון ההוראה שלה.

מי לומד בתוכנית? מספר הלומדים ביהדות זמננו נע בין 25 ל- 40 תלמידים, כשליש לתואר השני וכשליש לתואר שלישי.

פעילות הקתדרה לחקר יהודי פולין ותרבותם ע"ש מרסל ומריה רוט

בשנת הלימודים תשע"ג קיימה הקתדרה ע"ש רוט בראשות פרופ' גרשון בקון שני אירועים מרכזיים, בשיתוף פעולה עם המגמה לאמנות יהודית בראשותה של פרופ' ברכה ייב. ביום 17.12.2012 נפתחה תערוכת צילומים בגיןומית מן המזיאון היהודי בקרקוב בשם שידי' זיכרון: מבט עכשווי על העבר היהודי בפולין. בתערוכה הוצגו צילומים של קריס שורץ המנוח יחד עם טקסטים מאת פרופ' יונתן וובר (אוניברסיטת בירמינגהאם והאוניברסיטה היגלאונית בקרקוב). במשך יותר משבועים עשרה שנים עבדו השניים יחד באיסוף חומר שמאפשר זווית ראייה חדשה לגמרי על העבר היהודי שנחרב בפולין. התערוכה בונה תמונה של שידי' החים הפולניות והתרבות יהודית בגליציה הפולנית שאפשר לראות גם היום, ומספרת את השירותים האלה בדרך אינפורטטיבית, גנטית ומעוררת מחשבה.

התערוכה נפתחה בטקס חגיגי שבו נטל חלק נשיא האוניברסיטה, פרופ' גרשון בקון珂ה ומר' יצחק חזורוביץ', ובUEL הקתדרה, פרופ' גרשון בקון.

התערוכה הוצאה בקטלוג הכנסה לבניין מדעי היהודות במשך שבועיים, ומשכה קהל רב של מבקרים.

ביום פתיחת התערוכה נערכן כנס חוקרים בין-אוניברסיטאי בנושא חקר היהודי פולני ותרבותם-מגמות חדשות. חוקרים בכירים וצעירים מכל האוניברסיטאות ועם מוסדות אחרים הציגו מפרי מחקרים במגוון רחב של נושאים בתולדות היהודים בפולין ותרבותם, מארכיטקטורה של בתים ננסת ותקנות הקהילות ועד חקר החסידות במאה ה"ט וצריכת קולנוע על ידי היהודים בפולין בין שתי מלחמות העולם.



משאל למן: פרופ' גבסה ייב (אמנות יהודית), מר' יוסי נגן קויל (אגן השגריר וראש צוות השגרירות של פולני בישראל), פרופ' גרשון בקון (בעל הקתדרה לחקר היהודי פולני ונ"ש ווט), מר' יצחק חזורוביץ' (שגריר הרפובליקה הפולנית בישראל), פרופ' משה קוה (נשיא האוניברסיטה).

כנסים

הכנס אתג'er את כתיבת ההיסטוריה הכלכלית של היהודים בכל הדורות במסגרות הילתיות משתנות, כרוב במדינה ריבונית וCOMMUTER וmegarim בתפוצות, ככל מחקר ישנים וחדים. הרצאות שהוגשו במהלך הכנס הציעו פרספקטיביות רחבות לחקר הכלכליה היהודית בכל הדורות במרחבים גיאוגרפייםopolitivim מגוונים, מזרחה וממערב אחד. במהלך הכנס הוצגו מקרוות לחקר התפתחות הכלכלית של היהודים בתפוצות יהודיות, דנו בסוגיות תיאוריות המתייחסות למקומה של ההשפעה התרבותית היהודית על התפתחותה של הפעילות הכלכלית היהודית, ואף הוצגו שלושה ספרים חדשים (של מיכאל טון, צבי אקשטיין ואורי מירון) הניצבים בחזית המחקר של חקר ההיסטוריה הכלכלית של היהודים. חברי הוועדה המארגנת היו פרופ' גרשון בקען ('ו'), ד"ר אורלי מירון, פרופ' עדיאל שרמר וד"ר יגאל לין.

היסטוריה כלכלית של היהודים זכה להענות גדולה. למעלה מחמשים הצעות חדשות ומקוריות הגיעו לוועדה המארגנת מהארץ ומהעולם. תהליך הבחירה היה קשה ואילץ את חברי הוועדה המארגנת להוציא הצעות מציניות מחוץ לロー הזמן הצפוף של הכנס. שיתוף הפעולה הבינלאומית חזה בגלות דיסציפלינריים שבין מדעי יהדות, מדעי הרוח ומדעי החברה, והביא אל הכנס חוקרם משש אוניברסיטאות בישראל ומגובה אוניברסיטאות בעוד שמונה מדינות (ארה"ב, איטליה, צרפת, בריטניה, אוסטריה, שוודיה, ספרד, ויוון) אשר דגלו התחנפוי מעל במת הכנס.



הכנס הבינלאומי השני של המחלקה:

"ההיסטוריה כלכלית של היהודים במשר הדורות: מקורות, מתודולוגיות, נרטיבים"

בימים רביעי וחמישי, כ"ז-כ"ח בסיו' תשע"ג (5-6 ביוני 2013) התקיים הכנס הבינלאומי השני של המחלקה לתולדות ישראל ע"ש ישראל גולדה קושיצקי, שנשא את הכותרת ההיסטורית כלכלית של היהודים המשר הדורות: מקורות, מתודולוגיות, נרטיבים. במהלכו הציגו שלשים ושבעה חוקרים מקצוע דיסציפליניות - היסטוריונים, כלכלנים, וסוציאולוגים - את פירות מחקרם המבוססים על מגוון מקורות, מעובדים בשיטות וمسגרות תיאוריות שונות, וככללים נרטיבים חדשים ישנים. פרסום של הקול הקורא להצעות שענין

הכנס הבינלאומי האחד-עשר לחקר השם היהודי

הכנס הבינלאומי האחד-עשר לחקר השם היהודי נערכ בירושלים ביום כ"ב באב תשע"ג, 29.8.2013, במסגרת הקונגרס העולמי הששה-עשר למדעי היהדות. הכנס נערך מטעם הפרויקט לחקר אוצר השמות היהודי, בראשות פרופ' אהרן דמסקי, הפועל במסגרת המחלקה לתולדות ישראל ע"ש ישראל עזריאלי שנה ויתר. במסגרת הכנס, שארגן על-ידי פרופ' דמסקי יחד עם ד"ר יגאל לין, נשאו 16 הרצאות על-ידי חוקרים מישראל, ארה"ב, צ'כיה, גרמניה ופולין. נושא הרצאות כללו שמות מקראיים, שמות בספרות הרבועית, שמות בספרות ובஹי העברית החדשה ומודלים ממחקרים לחקר השמות. הכנס נתרם על-ידי מענק מאת קרן קושיצקי, הפעלתה במסגרת המחלקה לתולדות ישראל, בראשות פרופ' ירון הראל.

פעילות הסמינר המחלكتי ע"ש פרופ' יהושע קנאיל

ד"ר יצחק קונפורטי, מרכז הסמינר

הסמינר המחלקטית ע"ש פרופ' יהושע קנאיל מהווה במה לחוקרים וותיקים ומעולים להציג את פירות מחקריהם בפני קהל משכילים של תלמידי המחלקה והכרה הסגל. בשות תשע"ג ארוחה הסמינר מס' כוכב של חוקרים וחוקרות מן האוניברסיטה שלנו ומכל האוניברסיטאות בישראל. בין השאר התארחו בסמינר פרופ' מינה רוזן מאוניברסיטת חיפה, פרופ' יוסף גורני מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' צביה גראס מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' דינה פורת מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' צבי זהר מאוניברסיטת בר-אילן, ד"ר שמחה גולדין מאוניברסיטת תל אביב ודר מנשה ענזי מכון בן צבי.

הסמינר המחלקטית משתף פעולה עם הקתדרות והמכנונים הקשורים למחלקה לתולדות ישראל, במסגרת זו נתנו השנה שתי הרצאות במסגרת המכוון לחקר השואה בראשות פרופ' דן מכמן, על ידי ד"ר חוה אשכול ודר דניאל רייזר. בשיתוף הקתדרה לחקר יהדות פולין בראשות פרופ' גרשון בקען, נתנה הרצאה של פרופ' שמעון רדליך מאוניברסיטת בן-גוריון. הרצאה השנתית של הקתדרה לחקר יהדות פורסיה, בראשות פרופ' שמואל פינור, ארחה את פרופ' ירחהeil כהן מן האוניברסיטה העברית.

בנוסף לכך במסגרת הסמינר נתואו הרצאות של חוקרים שזכו בפרסי מחקר: פרס חורגן ניתן לד"ר גיא ברכה, פרס אורי אילן ניתן לד"ר אדם פרזיגר ופרס שמאלבץ ניתן לד"ר אלכסנדר אברהם.

הרצאות של פרופ' אלימלך הורוביץ פתחה את הסמינר השנה ופרופ' שמואל פינור נתן דברים לזכרו ולמורשתו ההיסטורית של פרופ' יהושע קנאיל ז"ל. בנוסף לכך הרצאו בסמיינר גם חוקרים חברה המחלקה ובינם ד"ר עדין בריר, פרופ' שאל רגב, פרופ' ג'יון באומל-שורץ, ד"ר נתלי גולדברג, פרופ' גרשון בקען וד"ר יצחק קונפורטי. בראש הסמינר עומד ראש המחלקה פרופ' ירון הראל ומרכזו ד"ר יצחק קונפורטי.



בימים 9.12.2012, יום חופשת החנוכה באוניברסיטה, יצאו חברי סגל המחלקה לטווו למדוי' משותף באוזן עטם ירושה, סיור זה מטרתו לסייעם לפניות ובוישלים שערכו חברי המחלקה, שכבר נקבעו במסגרת מתמחשת, שיש בה גם חיה למדוי' וגם הנאה משותפת.

כנס דוקטורנטים עיריים

זה שותפות הבינ'-אוניברסיטאית לקידום לימודי רוסיה ומדור אירופה (INTER-UNIVERSITY ACADEMIC PARTNERSHIP) הפרויקט זכה לתמיכה של הקרן התרבות היהודית למדעי הרוח. השותפות שואפת לחזק את המחבר וההaura בתחום שלה על ידי תמכה בתלמידי מחקר וחוקרים צעירים, תיאום קורסים בתחום בין האוניברסיטאות, עידוד קורסים בשפות, קיום אירופיים אקדמיים והפצת מידע. ב-12.6.13-12.6.13 השותפות קימה את הכנס השנתי הראשון שלה, בבר-אילן ביחסות מחלקתו, באחריותו של פרופ' רוסkan ובסיועה הייעיל של כוכבה ערבci. הכנס אפשר ל-10 חוקרים צעירים להציג את פירות מחקר שלהם. בפועל כמעט כולם הגיעו בהיסטוריה יהודית. נתגלה עשר רב של מקורות ופרשנויות חדשניים שהוצעו בrama אקדמית מתוחכמת ופורצת דרך.

סגל חדש

בשנה הקרובה יצטרפו לסגל המחלקה ארבעה מרצים חדשים. אנו מברכים על הצטרפותם החדשה ומצפים לשילובם בסגל.

ד"ר עידן בריר



ד"ר עידן בריר חוקר את ההיסטוריה של תקופת המקרא והמזרחה-הקדום. עיקר מחקרו של ד"ר בריר עוסק בבחינת הזרה הבינלאומית הקדומה לאור מודלים הלקוחים מחקר היחסים הבינלאומיים של העת החדשה. במסגרת המחקר נעשו שימוש בתורת המשקדים ובתאוריות מתחום יחסים בינלאומיים. בשלב זה, הוא עוסק בהשלמת הכרך השלישי בטטרולוגיה: *מערכות-חץ במזרח-הקדום* בתקופת המקרא. בנוסף מטפלים בחקריו בפילוסופיה של ההיסטוריה, וכן בחקר יחסינו הגומלין שבין בני-האדם לעולם החי בעת העתיקה. לפני הגיעו למחלקה למד ד"ר בריר במכלلت אורנים ובאוניברסיטת חיפה.



ד"ר אוריאל גלםן



ד"ר אוריאל גלםן למד באוניברסיטה העברית בירושלים, בחוג להיסטוריה של עם ישראל. עבודת הדוקטורט שלו עוסקת בתולדות החסידות בפולין משלהי המאה השמונה עשרה ועד לאמצע המאה התשע עשרה, ושייבנה היסטוריה חברתית, תרבותית ואינטלקטואלית של החסידות. בשנת 2012 היה ד"ר גלםן פוטס-דוקטורנט באוניברסיטה תל אביב. תחום המאrk של ד"ר גלםן מkipim את הדת, החברה והתרבות של יהדות מזרח אירופה בעת החדשה המוקדמת ובעת החדשה. הוא עוסק בתנועות אידיאולוגיות ודתיות, בתולדות הספר, בחינוך היהודי, בתופעות של ריטואלים ומאגיה ועוד. כמה מחקרים של ד"ר גלםן ראו אור, ביניהם ספרו: "ספר חסידים: חיבור גנוז בגנותה של החסידות" (בחזאתה מרכז זלמן שזר ומרכז דינור), ומארמים בקבצים ובכתבי-עת בתחום.

ד"ר דותן ארד



עובדת הדוקטור של ד"ר ארד עוסקת בייחודי המסתערבים (היהודים הוותיקים, דוברי העברית) בסוריה, אי' מצרים בימי הביניים המאוחרים. לצורך כתיבת העבודה סרק ארד את אוסף נגנית קהיר ואיתר אףיעי תעוזות (בעברית ובערבית) מן המאות ה-14 - 17, אשר טרם זוהו ונחקה. בנוסף היה ארד שותף למפעל מחקר במכון שוקן למחקרי היהדות, בראשות פרופ' שמואל גליק, שנועד לההדרת קטיעי שאלות ותשובותמן הגניזה. במסגרת פרויקט זה יצא כבר לאחר כרך אחד של קטיעי שות' ושלשה CRCIM נוספים, של שריד תשובות חממי האימפריה העותמאנית (בעיקר במצרים ובארץ-ישראל), מצויים בדף. בין תחומי העניין המאוחרים של ד"ר ארד היהודית הקראית במצרים בימי הביניים, היצירה האינטלקטואלית במזרח התקופה הממלוכית והעותמאנית, גלי ההגירה למזרח והשפעותיהם, ועוד. כרגע ד"ר ארד עובד על כתיבת ספר העוסק במערכות הקשרים של האליטה היהודית בגין הימ התיכון המזרחי בשלהי ימי הביניים: קשרי מסחר, משפחה וקשרים אינטלקטואליים. הספר נכתב בשיתוף עם ד"ר מרים וגנר מאוניברסיטת קיימברידג'.



ד"ר גיא ברכה



ד"ר ברכה סיים את לימודי הדוקטורט שלו במחלקה לתולדות ישראל ע"ש קושיצקי באוניברסיטה בר אילן. עבודתו הדוקטור שנקתבה בהדרcht פרופ' ירון הראל עוסקת בעיתון היהודי הציוני אלעאלם אלסראאייל (העלם היהודי), שיצא בכירות בשפה הערבית והופץ בקהילות סוריה ولובנון. באמצעות ניתוח העיתון העבודה דנה בשכבה האינטלקטואלים היהודיים שעמדו מאחורי הוצאה לאור ובחוגים הציוניים השונים בסוריה ולובנון שלא ניתן להם ביתוי עד כה במחקר. ברכה היה עמית מחקר (אלישר) במכון בן צבי לצור פוטס-דוקטורט בנושא יהודים לבנוני. תחום המאrk מהחקר וההוראה של ד"ר ברכה הם ההיסטוריה האינטלקטואלית, החברתית והפוליטית של היהודים במזרח התיכון, עם המקומות בתחום העיתונות היהודית בשפה הערבית מעיראק במזרח ועד מרוקו במערב.

זכיה במלגות ופרסים

יאיר הלוי, מהפכת "החרדיות החדשה" בשנות השבעים של המאה העשרים, בהנחיית פרופ' קימי קפלן
יהושע ויסטמן, הבטי מינהל, ניהול ומנהיגות חברותיים, דתים וככלים בחברה היהודית בארץ ישראל בתקופת המשנה והתלמוד (70-400 לס"נ), בהנחיית פרופ' בן-ציון רוזנפולד
אביתור זנברג, הפרויבנקיות הרומיות בעני חכמי ארץ-ישראל בימי המשנה והתלמוד - היבטים היסטוריים, גיאוגרפיים ותרבותיים, בהנחיית ד"ר עמנואל פרידהימן
מרים לוי, פמיניזם יהודי בחברות מוסלמיות בעידן הקולוניאלי: נשים יהודיות בעיר מרוקו, 1912-1956, בהנחיית דר' אורלי מירון
בן-ציון ניות, האצל' בחזית המשפטית בתקופת 'המרד' 1948-1944, בהנחיית פרופ' מאיר הילדה'ם רבקה פוטשבוצקי, חברת בית הכנסת בדורה ארכוס זיקתה לתושבי העיר ולחברות נוספות מחוץ לה, בהנחיית פרופ' בן-ציון רוזנפולד
רמי חזנברג, ארץ ישראל במשנתם של חכמי המזרח בירושלים במאה ה"ט, בהנחיית פרופ' שאול רגב
לייר תורג'מן, סוגיות בכתביו הרבים נתן עמרם על רקע המציאות המשנה במאה ה-19 - ביטול השד"רות ותגובה האורתודוקסיה לרפורמה, בהנחיית פרופ' אהרן גיכאני

זכוי מלגת נשיא



יאיר הלוי, מהפכת "החרדיות החדשה" בשנות השבעים של המאה העשרים, בהנחיית פרופ' קימי קפלן
אנטולי מישיב, המניעים האידיאולוגיים שמאחורי הטענות לקרבה בין היהודים לבין העמים התרבותיים - ניתוח הטענות לקרבה אנטנית ולקרבה תרבותית: השיח ההיסטוריה-גראפי במאה העשרים על אודות הכהרים ועל מקרים נוספים של אינטראקציה בין היהודים לעמים התרבותיים, בהנחיית פרופ' ירון הראל ופרופ' דן שפירא

זוכת פרס רקטור לתואר ראשון



זוכה פרס מרצה מצטיין



מלגת קושיצקי לתלמידי תואר שני



שי ווינאף, מה ידעו שליטות בריטניה, אמצעי התקשרות והציגו הבריטי אודוט השמדתם של יהודי אירופה על ידי גרמניה הנאצית? בהנחיית פרופ' דן מכמן
יובל נאור, התיאטרון הישראלי בזיכרון השואה: שלושה מחזות כמצבי השפעת התיאטרון הישראלי על עיצוב זכרון השואה בחברה הישראלית, בהנחיית פרופ' דן מכמן
אייך פס, ישראל אלדר נושא דגל חזון ארץ ישראל השלמה בין השנים 1949-1967, בהנחיית פרופ' ג'ודי באומל-שוורץ

מלגת קושיצקי לתלמידי תואר שלישי



ד"ר אלכסנדר אברהם, שמות משפחה יהודים בשטח ממלכת רומניה הישנה (מאה ה-17 ועד 1948), בהנחיית פרופ' אהרון דמסקי, ד"ר לייאן ולוביץ' (האו"ן העברית)
שלמה אברמוביץ', "ישובות נקם בכל מקום" - תהליכי ותרומות בציונות הדתית לאור הקמת יישובות ההסדר, 1953-1985, בהנחיית פרופ' שמואל פינר
שלום אדרי, חינוך מתגררים וביעות משמעת בארץ-ישראל בצל המרד הגדול ומרד בר-כוכבא: היבטים ההיסטוריים, בהנחיית ד"ר עמנואל פרידהימן
מרדכי אסיאג, יהודי נמל: התפתחותם החברתית והכלכלית של היהודי טיטאן, 1859-1812, בהנחיית ד"ר אורלי מירון
Micah Achona, פרקים בהגותו של ר' שאול שמואל סירו - פרק בתולדות ההגות היהודית במרוקו, בהנחיית פרופ' שאול רגב
היל אפלbaum, עבדים ושפחות במשק הבית היהודי באשכנז של ימי הביניים, בהנחיית פרופ' דוד מלכיאל

חדשנות חברתי הסגל

פיזיון חבר ועדת מילוג רוטנשטייר לדוקטורנטים במדעי הרוח של ות"ת.

פרופ' דוד מלכיאל זכה בمناقק ה الكرן הלאומית למדע, מהAKERו בנושא "שגריריו קדושה: הש"ר ר' יצחק החבורה הרוח של יהודי איטליה, 1450 - 1850". הש"ר (שלוחא דרבנן), גזה לדמות מוכרת בחבורה היהודית של העת החדשה המקומית, שיצא בשילוחות של גישס כספים למען היישוב (או חלק ממנו) בארץ ישראל. לעומת מאה ש"ר ר' יצחק באיטליה בתקופה זו, ררכבים מהם השאירו תיעוד נרחב על פעולותיהם וחיהם איזקוטואליים, לרבות שות', דרישות ואיגרות.

פרופ' קימי קפלן נבחר חבר בוועד המנהל של האיגוד אמריקני למדעי היהדות (AJA), הנציג היחיד ממוסד אקדמי ישראלי. באיגוד זה מאות ריבות של חברות וחברים העוסקים בחקר מדעי היהדות, מדידות ורבות בעולם.

בנוסף לכך, פרופ' קפלן זכה במענק מחקר לשולש שנים מטעם הקרן הלאומית למדע, למחקרו בנושא "עمرם בלוי: ביוגרפיה". מחקר זה מתמקד בתולדות חילוי ובפועל של מי שהיה מייסדיה ומנהיגה הראשון של נטווי קרטא, הקבוצה חרדית קנאית אנטטי-ציונית, שבמשך כמה עשורים הייתה במוגנים רבים בבחינת אחריו" אולטימטיבי לחברת היהודית-ציונית בישראל. ככללה, כללו והולכים אחריו העסיקו את השיח הציבורי בישראל, בעיקר העיתונות, ואת רשותות השלטן של המדינה, ובכך סייפו של בלוי האציג בפנינו פן "יהודי של "הספר יהראלי".

פרופ' משה רוסמן שהה בקץ האחורי ליפויציג כחקלאות של מכון דובנוב הכותב את ההיסטוריה של החסידות בחודש דצמבר יצא הכרך השני של תרגום הספר שערך על יהודו פיננסק, המשך לכרך הראשון שהופיע ב- 2008. זהו סיכום של פרויקט שנמשך במשך 27 שנים. כמו כן שמש פרופ' רוסמן כמרכז לקורס על סכסוכים ומלחמות בתולדות ישראל במרכז למן שזר. בנוסף, ממשיך פרופ' רוסמן לשמש יועץ למוזיאון לתולדות יהדות פולין בוורשה.

הַרְכָּבָה אֶלְעָמֵן

נורבר פתית שנת הלימודים תשע"ד, נפרדה המחלקה מחותם אלוני, סטודנט פיסיולוגיה במסגרת העתודה האקדמית, שעבד במציאות המחלקה בשנה חצי האחירותן. חברי סגל המחלקה כולם נהנו מהחיזוק התמידי ומ נכונות של תום עבודתם ולהרתם גם עוזר פרויקטים שחרגו מתחומי הבדיקה הרגילים. ב- 17.9.12, נורבר עזיבתו של תום, ערכו כוכבה וניקול מסיבת פרידה במציאות המחלקה. תום נומד להtag'iyis לשרות צפוניים כפקיוד צפוני. כולנו מודים לו על עבודתו ומאחלים לוצלחה במעבר דרכו.

ד' אלישבע ואומגרטן הייתה חברה בקבוצת מחקר המכון
בצ'ילמודי' יהדות מתקדים באוניברסיטה פונסילבניה בסמסטר
סתיו. כמו כן היא מונתה לחברה במערכת הפרוסומים של מרכז
שזה. בראשית תשע"ד נפרדת ד' ואומגרטן מהמחלקה שלנו
ועוברת לשמש כפרופ' חבר בחוג להיסטוריה של עם ישראל
באוניברסיטה העברית בירושלים. אנו מakhlim לד' ואומגרטן
הצלחה רבה ומודים לה על שנים של הוראה מסורתית
ומחלקות.

פרק' גרשון בקען (יחד עם ד"ר מרים רינר מהמגמה לאלמנות יהודית) זכה במענק מהקרן הלאומית למدى (ISF) לשם עירcit סדנת חוקרים בינלאומית על חקר השואה ביוגוסלביה. יד שם גם תחקיר בסדנה. הסדנה התקיימה ביום ושם בירושלים בימי 24-28 ביוני 2013 תחת הכותרת:

The Holocaust in Yugoslavia: History, Memory and Culture – A Reappraisal.
השתתפו בסדנה חוקרים רבים ממדינות יוגוסלביה לשעבר, ממדינות אחרות באירופה ובצפון אמריקה. ניכזו את הסדנה בנווכותם השגירים מסרביה, קרואטיה, מקדוניה וסלובניה. הסדנה הייתה המשך לפרויקט מחקר של שלוש שנים שגם הוא נסכה למענק מחקר מטעם הקרן.

פרופ' מאיר בר-אלין זכה במענק מן הקרן הלאומית למדע, כתמייהה בפרסום כתבים מתחום הארכיאון של פרופ' שאול ליברמן, אחד מגדולי חוקריו והتلמידו במאה העשרים.

פרופ' יIRON הראל הוא אחד מארגוני הקובץ השני של א"ר"ץ ומלואה", יחד עם פרופ' יומ-טוב עסיס המנוח וד"ר מרית פרנקל. הקובץ עוסק בקהילה יהודית חלב בשסוריה. הקובץ יצא כהוצאה יד יצחק בן-צבי.

כangkaneshot ha-avshiyim ki-yisrael vekhiphotot

פרופ' דן מCKER השתחף והרצה לפני חוקרים על "מה ניתן ללמוד מהשואה לגבי רציחות עם?", לרגל יום הזיכרון הבינלאומי לשואה, 28 בינואר 2013, במשרד הראשי של אונסק"ו שבפריז. בנוסף, שהה פרופ' מCKER כחוקר אורח (Scholar-in-Residence) בחודש אוגוסט 2013, באוניברסיטת סידני מטעם הקרן "ע"ש מנדרבאום. בשנה ש עברה יצא ספר שירבו' מסכם היב שוחף לעריכתו:

David Bankier, Dan Michman and Iael Nidam-Orvieto,(eds.), *Pius XII and the Holocaust. Current State of Research*. Jerusalem: Yad Vashem, 2012.

כמוכן-קן הוזמן פרופ' מכון להיות חבר בוועדת היסטוריונים ומומחים בכנילואםית המוקמת ביום אלה על פי החלטת הפרלמנט של באוואריה, גרמניה, לבחינת היחס בצדירות הבאווארית והגרמנית לספר של אדולף היטלר "מיי קאמפף"; זאת לאחר תפוגת תוכניות היוצרים של הספר ב-31 בדצמבר 2015 וכנקת מהדורה מדעית שלו על ידי המכון להיסטוריה בת זמננו במינכן.

פרופ' שמעאל פינר השלים השנה את הכנת הקורס על תהליכי החילון בתרבות יהודית עברו האנתרופולוגית הפתוחה, יחד עם ד"ר אבריאל בר-לבב ופרופ' רון מרגולין. כמו כן מונה פרופ'